

SEH

Tetanus

Wat is tetanus?

Tetanus is een ernstige acute ziekte. In Nederland overlijdt ongeveer de helft van de mensen bij wie tetanus is vastgesteld. De belangrijkste verschijnselen zijn pijnlijke spierkrampen. Tetanus komt in de hele wereld voor en wordt veroorzaakt door de tetanusbacterie (*Clostridium tetani*). Deze bacterie zit in het darmstelsel van veel dieren en dus ook in mest. Mensen kunnen besmet raken als een open wond wordt verontreinigd met aarde, straatvuil of mest. Ook kleine (brand)wonden en wondjes kunnen besmet raken.

Hoe lang duurt het voordat ziekteverschijnselen optreden?

Meestal duurt het 3 tot 21 dagen, gemiddeld 10 dagen, voordat de eerste ziekteverschijnselen van tetanus merkbaar zijn. Een incubatieperiode van een paar maanden komt voor, maar dat is zeldzaam.

Welke risicogroepen zijn er?

Dankzij de vaccinatie tegen tetanus, is de ziekte zeldzaam geworden. De belangrijkste risicogroep bestaat uit mensen die:

- Niet of niet voldoende gevaccineerd zijn (ingeënt).
- Regelmatig met aarde, rioolslib of met dieren (vooral paarden) in aanraking komen.
- In hun werk meer kans op verwondingen hebben.

De inspectie van de Volksgezondheid adviseert ook reizigers om zich tegen deze ziekte te laten inenten, omdat in principe iedereen geïnfecteerd kan raken.

Waarom moet u zich laten inenten tegen tetanus?

Mensen zijn van nature niet tegen tetanus beschermd. Zelfs mensen die tetanus hebben gehad, vormen geen antistoffen tegen de ziekte (dat is bijvoorbeeld bij mazelen wel het geval). Mensen die onvoldoende beschermd zijn en een verwonding hebben opgelopen waarbij de kans op besmetting met tetanus bestaat, moeten daarom worden gevaccineerd.

Wat zijn immunoglobulinen?

De afweer tegen infecties in het algemeen komt tot stand door de vorming van antistoffen. Als er in ons bloed voldoende antistoffen zitten, zijn we immuun.

Antistoffen behoren tot de groep van immunoglobulinen. De productie van een bepaald type antistof komt op gang zodra we zijn blootgesteld aan een ziekteverwekker. De antistof hecht zich aan de ziekteverwekker (bacterie of virus) en brengt daarbij een reactie op gang die ervoor zorgt dat de ziekteverwekker onschadelijk wordt gemaakt.

Hoe snel ontstaat immuniteit?

Het duurt een tijdje voordat ons lichaam voldoende antistoffen heeft gevormd tegen een bepaalde ziekteverwekker. Tijdens de periode waarin immuniteit wordt opgebouwd, heeft de ziekteverwekker dus nog volop kans om ons ziek te maken, tenminste als er geen hulp van buitenaf wordt geboden.

Die hulp van buitenaf bestaat bij tetanus uit:

- **Een injectie met Tetanus Immunoglobuline**
Deze injectie geeft een hoeveelheid antistoffen die voldoende is om ons tijdelijk tegen tetanus te beschermen. We noemen dit 'passieve immunisatie'. Maar eenmalige toediening van immunoglobuline beschermt niet lang, omdat deze antistof in het lichaam vrij snel wordt afgebroken.
- **Een injectie met Tetanusvaccin**
Omdat de bescherming tegen tetanus met alleen immunoglobuline na enkele weken verdwijnt, wordt naast Tetanus Immunoglobuline ook Tetanusvaccin gegeven. Dit vaccin brengt de eigen productie van immunoglobulinen tegen tetanus op gang. Inenting met het vaccin noemen we daarom 'actieve immunisatie'.

Waarom wordt u actief én passief geïmmuniseerd?

Alleen actieve immunisatie (met Tetanusvaccin) geeft niet genoeg bescherming, omdat hiermee de eigen productie van het specifieke immunoglobuline te langzaam op gang komt om de ziekte te voorkomen. Alleen passieve immunisatie (met Tetanus Immunoglobuline) geeft mensen die geen of onvoldoende immuniteit hebben te weinig bescherming. Daarom wordt u tegelijk passief én actief geïmmuniseerd.

De 2 injecties worden zo snel mogelijk na de verwonding toegediend.

Volledige bescherming: 4 injecties!

Voor een zo goed mogelijke bescherming moeten de injecties met vaccin na 1 maand en na 7 maanden worden herhaald. Wie de volledige reeks van 4 injecties heeft gehad (1 keer Tetanus Immunoglobuline en 3 keer Tetanusvaccin) is langdurig beschermd tegen tetanus.

Bij verwondingen met een verhoogde kans op tetanus is bescherming aanbevolen voor mensen:

- Die niet actief geïmmuniseerd zijn.
- Die onvolledig actief geïmmuniseerd zijn.
- Waarvan niet met zekerheid bekend is of ze geïmmuniseerd zijn.

De injecties die u nodig hebt:

Laatste vaccinatie < 10 jaar geleden	Niets
Laatste vaccinatie > 10 jaar geleden	Vaccin eenmalig
Laatste vaccinatie > 10 jaar geleden en man geboren voor 1936 of vrouw geboren voor 1950	Tetanus Immunoglobuline en Vaccin eenmalig
Onvolledig gevaccineerd: bekend	Tetanus Immunoglobuline en ontbrekende vaccinaties
Onvolledig gevaccineerd: onbekend	Tetanus Immunoglobuline en Vaccin Na 1 en 6 maanden Vaccin herhalen
Nooit gevaccineerd en immuungecompromitteerden	Tetanus Immunoglobuline en Vaccin Na 1 en 6 maanden Vaccin herhalen

KINDEREN zijn onvolledig gevaccineerd totdat zij hun volledige basisimmunisatie van het Rijksvaccinatieprogramma hebben gekregen. Als de voorgaande vaccinatie met tetanus langer dan 14 dagen voor de verwonding is gegeven, wordt het eerstvolgende tetanus-bevattende combinatievaccin vervroegd gegeven, bij voorkeur binnen 1 week na de verwonding.

Kinderen krijgen dezelfde dosis als volwassen (zie hierboven voor de dosering).

Bijwerkingen

De plaats van de injectie kan tijdelijk wat rood en gevoelig zijn. Heel soms ontstaat er een allergische reactie. Neem dan meteen contact op met een arts.

Noteer hier de data waarop u de injecties krijgt of moet krijgen:

Injectienummer	Injectiedatum	Tijdstip	Locatie
1			
2			
3			
4			

Met elkaar geven deze injecties langdurige, totale bescherming tegen tetanus. Zorg dat u ze allemaal krijgt!

Hebt u opmerkingen of tips over de informatie in deze folder?

Wij ontvangen ze graag via folders@mijnantonius.nl